

Ord & Sag

– et kig i spejlet

I efteråret 1981 besluttede Jysk Ordbogs daværende redaktion at gøre noget ved den usynlighed, vi led under – som ordbog og som daværende Institut for Jysk Sprog- og Kulturforskning.

Tidsskriftet Sprog og Kultur, som en i årrække havde været vort ansigt udadtil, var i praksis lukket ned i 1978; trykkeomkostningerne var blevet alt for høje til, at vi fortsat kunne udrede dem via (små) abonnementindtægter og (dalende) fondsmidler. Den endelige redaktion af Jysk Ordbog var så småt begyndt (efter årtiers indsamling og ordning af data samt drøftelse af redaktionsregler). Men der var ingen midler til at publicere det redigerede, så vi kunne vise omverdenen, at projektet rykkede (i det tempo, så stort et projekt nu kan rykke!). Omkostningerne ved at få ordbogen trykt – med datidens teknik – tegnede til at blive nærmest astronomiske og altså endnu mere umulige at skaffe end finansieringen af tidsskriftet.

I denne situation hentede vi inspiration i det populære arkæologiske tidsskrift Skalk, som blev trykt i den ny billigere off-set-teknik. Når vi selv maskinskrev teksterne og klarede layouten (indplacering af illustrationer mv.) – eller fra 1987 klarede det hele i et tekstbehandlingsprogram – kunne offset-trykningen holdes nede på et niveau, der matchede instituttets beskedne budget – også uden at vi behøvede at ty til den administrationstunge opkrævning af betaling fra læserne! Når vi altså bare holdt os til ét årligt nummer à 40-60 sider, uden farvetryk, og i et oplag på 1200-1500 eksemplarer.

Ord & Sag var født, og det har nu i 34 år gjort fyldest som vort talerør udadtil – til vore meddelere, til vore udenbys fagfæller, til of-fentlighed og presse, til vore foresatte i universitetsregi. I 2000 blev den redigerede del af ordbogen også synlig på www.jyskordbog.dk

og overtog en del af synliggørelsen – indtil den nu i 2014 skranter, knap længere kan opdateres, og har grundlæggende (men også omkostningskrævende) behov for omlægning.

Gennem de 34 år er der i Ord & Sag trykt 1963 sider. Hovedparten heraf (1166 sider) er videnskabeligt anlagte artikler med emner inden for eller i tæt tilknytning til jysk dialektforskning; ikke mindst har ordbogens redaktører her haft mulighed for at belyse saglige og sproglige emner i større sammenhæng, end det kan gøres spredt ud på en række ordbogsartikler. Mere populært anlagt stof er en række karakteristikker af forskellige jyske dialekter (207 sider) samt en række (ofte ret underholdende) dialektfortællinger (181 sider). Til den underholdende (men samtidig informative) afdeling hører videre en lang række spørgsmål om jysk dialekt, vi har modtaget og besvaret bedst muligt (76 sider).

De resterende sider har enten bragt orientering om ordbogsarbejdet og bemanningen hertil (122 sider), rummet faglige artikler af redaktionsteknisk eller leksikografisk karakter (69 sider), eller anmeldt faglitteratur relevant i vor sammenhæng (81 sider).

Vi håber, at vore læsere hen over årene har følt sig både orienteret og underholdt. Mange tidsskrifter har efter en tilsvarende årrække følt sig kaldet til at trykke et register over bragte artikler og behandlede emner. For vort vedkommende slår det vist til med en henvisning til adressen <http://jysk.au.dk/publikationer/oversigt/>, hvor man vil finde indholdsregistre til alle 34 årgange og kan slå op i de vedhæftede pdf-filer af årgangene.

